

Проект “Інформаційно-комунікаційне середовище бібліотеки”

В епоху реформування процесів вищої освіти проблема якісного інформаційного забезпечення навчального процесу та наукових досліджень ЗВО є ключовою для університетської бібліотеки.

Сучасні інформаційні технології змінили стандарти бібліотечної роботи. Зазнала змін стратегія пошуку інформації, значно розширився доступ до інформаційних джерел. Бібліотека Університету «Україна» має електронний архів, передплачені бази даних, тестові ресурси, власну базу даних – електронний каталог та надає системне забезпечення інформаційних потреб користувачів.

Виникла необхідність реформування й подальшої розбудови бібліотеки, яка потребує низки комплексних змін. Успішна діяльність книгозбірні неможлива без динамічного розвитку, який спирається на відкриття, створення, впровадження в її структурі різних об'єктів обслуговування і нових форм роботи.

У проекті розкрито сучасну модель бібліотеки. В основу її покладено інтегрований підхід, що концептуально окреслює місце бібліотеки в культурному і духовному просторі університету. Даний проект – об'єднання різноспрямованих взаємодіючих із бібліотекою структур університету в єдине інформаційно-комунікаційне середовище. Особлива увага приділена збереженню та збагаченню ресурсної інтелектуальної потужності бібліотеки, впровадженню новітніх інформаційних технологій у всі сфери виробничої діяльності. Розглянуто композицію з поєднання та взаємодії багатьох компонентів для утворення гнучкої інформаційної інфраструктури бібліотеки, здатної до трансформації і вдосконалення. Окреслені складові проекту, а саме цільова аудиторія, основні завдання, короткострокові результати, шляхи реалізації проекту.

Мета проекту – розширення та покращення інформаційно-комунікаційного середовища бібліотеки із задоволення потреб користувачів як традиційними, так і оригінальними друкованими виданнями, як високоякісними електронними інформаційними продуктами, так і сучасними науковими новаціями.

Інформаційно-комунікаційне середовище бібліотеки:

1. Структурні підрозділи книгозбірні.
2. Відкриття нових підрозділів бібліотеки.
3. Допоміжні структури університету, що тісно взаємодіють із бібліотекою.
4. Традиційні та електронні джерела інформації:
 - вільний доступ до традиційних ресурсів (бібліотечні фонди, тематичні колекції);
 - інструменти доступу до електронних ресурсів (сучасна комп'ютерна техніка та оргтехніка, програмне забезпечення, Інтернет).

I. Цільова аудиторія проекту

- 1.1. Студенти коледжу «Освіта».
- 1.2. Студенти інститутів.
- 1.3. Викладачі університету.
- 1.4. Аспіранти університету.
- 1.5. Докторанти університету.
- 1.6. Академічна спільнота.
- 1.7. Співробітники університету.

II. Основні завдання проекту

- 2.1. Модернізація та розширення інформаційно-комунікаційного середовища бібліотеки.
- 2.2. Використання баз даних, бібліотеки як сучасного інформаційного продукту.
- 2.3. Системне задоволення інформаційних потреб користувачів.
- 2.4. Активізація прагнення студентів до самостійної роботи.

- 2.5. Підвищення знань, рівня обізнаності студентів щодо використання електронних ресурсів.
- 2.6. Сприяння студентам, аспірантам та докторантам у науковій роботі.
- 2.7. Забезпечення викладачів оперативною інформацією щодо реалізації якісного навчального процесу.
- 2.8. Індивідуальне інформування членів академічної спільноти.
- 2.9. Формування власного інтелектуального потенціалу кожного користувача бібліотеки.
- 2.10. Розвиток асортименту послуг бібліотеки.
- 2.11. Об'єднання колективу книгозбірні навколо ідеї оновлення діяльності бібліотеки.

III. Проєкт передбачає

3.1. Розширення мережі читальних залів із електронних технологій

3.2. Реалізацію проєкту «Читальна зала нового типу»

- 3.2.1 Створення додаткових посадкових місць у читальній залі бібліотеки та поліпшення умов зберігання фондової колекції за рахунок організації книгосховища читального залу в суміжній аудиторії (Див. Схема-проєкт «Читальна зала дослідницького типу»).
- 3.2.2 Оформлення нового дизайну інтер'єру та зонування читальної зали.
- 3.2.3. Забезпечення читальної зали відеонаглядом.
- 3.2.4. Оснащення двох читальних залів бібліотеки новою комп'ютерною та офісною технікою (аудиторія № 201 корпусу I, аудиторія № 503 корпусу II).

3.3. Відкриття Кабінету індивідуальної підготовки

- 3.3.1. Створення комфортних умов для науково-дослідної роботи аспірантів, докторантів, викладачів, студентів.
- 3.3.2. Заамовлення і придбання нового комп'ютера, колонок, навушників, сканера.
- 3.3.3. Оформлення Кабінету індивідуальної підготовки.
- 3.3.4. Організація роботи Кабінету індивідуальної підготовки (аудиторія № 208а корпусу №1).

3.4. Організація літературно-художньої вітальні «Україніка»

- 3.4.1. Створення фондової колекції «Україніка»

Структура колекції:

- «Сковородіана»;
- «Шевченкіана»;
- «Франкознавство»;
- «Лесезнавство»;
- «Народознавство».

3.4.2. В рамках роботи з колекцією «Україніка» – проведення традиційних літературних читань: Сковородинівські, Шевченківські, Франківські, Гоголівські, Кулішівські, Довженківські, Лук'яненківські, Павличківські, Скуратівські читання.

3.4.3. Оформлення приміщення.

3.4.4. Організація літературних досліджень та літературних розвідок (напрямок роботи визначений із урахуванням інтересів широкого кола читачів, а також для студентів кафедри української мови та літератури).

3.5. Кабінет фондової колекції бібліотеки «Рідкісні і цінні видання»

3.5.1. Залучення рідкісних, раритетних і антикварних видань до бібліотеки університету.

3.5.2. Відкриття кабінету унікальної книги.

3.5.3. Структура колекції:

- раритети;
- видатні книги України;
- інкунабули (кириличний друк);

- розкішні видання;
- книги зі знаками власників;
- книги виняткового формату;
- книги з дарчими надписами.

3.5.4. Проведення екскурсій до оригінальних зразків колекції.

3.5.5. Самостійна робота науковців, студентів із ексклюзивними виданнями (напрямок роботи визначений із урахуванням інтересів широкого кола користувачів, а також студентів кафедри видавничої справи та редагування).

3.6. Медіатека

3.6.1. Сприяння накопиченню інформаційного ресурсу «Медіатека» (спільно з Центром інклюзивних технологій навчання).

3.6.2. Наповнення фонду «Медіатека» аудіовізуальними матеріалами та е-ресурсами: CD, DVD, аудіокурси, презентації, касети, платівки.

3.6.3. Файловий сервер, зовнішній накопичувач (на 16 TB) для збереження, накопичення та відтворення тематичних колекцій.

3.6.4. Надання консультацій студентам з інвалідністю щодо користування базами даних.

3.6.5. Оформлення простору Кабінету «Медіатека» стендовою інформацією (напрямок роботи визначений із урахуванням потреб студентів з інвалідністю).

3.7. Збереження теоретичної спадщини університету

3.7.1. Оновлення картотеки «Наукові праці ВНЗ».

3.7.2. Замовлення і придбання стендів для створення Галереї виставок теоретичного надбання викладачів.

3.7.3. Оформлення експозиції «Наукова та духовна скарбниця Університету «Україна»: праці викладачів».

3.7.4. Формування і збереження фонду наукових і навчальних праць викладачів університету.

3.7.5. Організація дисертаційного фонду університету: «Неопубліковані документи» (аудиторія № 210 корпусу 1) (напрямок роботи визначений із урахуванням потреб наукової спільноти університету).

3.8. Популяризація діяльності бібліотеки університету

3.8.1. Поширення серед студентів пам'яток, буклетів, сигнальних листків про традиційні ресурси та про можливості доступу до інформаційних баз даних бібліотеки, про сервісні послуги бібліотеки.

3.8.2. Організація і проведення наукових, просвітницьких та виховних заходів: наукових читань, науково-практичних конференцій, презентацій книг, читацьких конференцій, творчих вечорів, літературно-мистецьких свят.

3.8.3. Упровадження сучасних та інтерактивних форм навчання: тренінгів, медіа-презентацій.

3.8.4. Інформування щодо використання нових надходжень і баз даних через традиційні форми: інформаційні години, дні інформації, дні кафедри, дні фахівця, екскурсії бібліотекою.

3.8.5. Презентація наукових видань університету, організація фестивалів книжкових виставок, участь бібліотеки у публічних заходах, зокрема міжнародних наукових конференціях;

3.8.6. Бібліотечно-бібліографічне навчання користувачів (факультатив), віртуальні виставки, веббіографія.

3.9. Запровадження наукових новацій із електронних технологій

3.9.1. Вивчення досвіду наукових бібліотек вищих навчальних закладів та створення бази «Інституційний репозитарій».

3.9.2. Укладення проекту «Інституційний репозитарій».

3.9.3. Розробка плану заходів щодо технічного оснащення проекту «Інституційний репозитарій».

3.9.4. Розробка положення «Про інституційний репозитарій».

3.9.5. Перегляд штатного розкладу, введення додаткової одиниці для організації та роботи з базою «Інституційний репозитарій». Стажування бібліотекарів у вишах м. Києва.

3.10. Організація фонду «Бібліотека сімейного читання»

3.10.1. Залучення книг із приватних бібліотек.

3.10.2. Проведення щорічних акцій «Подаруй бібліотеці книгу».

3.10.3. Підведення підсумків акції. Проведення заходу «День бібліотеки».

3.10.4. Оформлення стенду «Нам дарують!», книжкових експозицій «Дякуємо, Вам, добротворці!»

3.10.5. Розміщення інформації про дарувальників літератури на порталі університету, в газеті «Університет «Україна».

3.10.6. Утворення фонду «Бібліотека сімейного читання» за рахунок дарунків із приватних колекцій (ауд. 602, профільна бібліотека з філології).

3.10.7. Читацька аудиторія: всі групи користувачів бібліотеки, в т.ч. співробітники університету.

3.10.8. Структура фонду за жанрами літератури:

- життя і творчість видатних діячів;
- політичний роман;
- історичний роман;
- пригодницький роман;
- детективний роман;
- сентиментальний роман;
- фантастика;
- поезія.

3.10.9. Організація буккросингу.

IV. Короткострокові результати

4.1. Приведення площ читальних залів до норми.

4.2. Читальні зали з електронних технологій – 5.

4.3. Підключення інформаційних баз даних бібліотеки та проведення тестових доступів до електронних ресурсів у читальних залах із електронних технологій.

4.4. Відкриття Кабінету індивідуальної роботи з доступом до Інтернету та Wi-Fi зони.

4.5. Оперативність виконання інформаційних запитів користувачів бібліотеки.

4.6. Інформування кожного студента та викладача про існуючі наукові бази даних, електронні ресурси та наповнення традиційних бібліотечних фондів.

4.7. Набуття студентами й науково-педагогічним колективом як потенційними користувачами знань, як працювати з науковими базами даних бібліотеки.

4.8. Проведення групових та індивідуальних консультацій для студентів з інвалідністю.

4.9. Проведення навчальних тренінгів для обраних цільових груп з метою заохочення до використання високоякісних ліцензованих електронних продуктів у навчальному процесі й наукових дослідженнях.

V. Шляхи реалізації проєкту

5.1. Розширення зони читальних залів з електронних технологій – 8

5.2. Створення нових підрозділів бібліотеки:

5.2.1. Літературно-художня вітальня «Україніка»

5.2.2. Кабінет індивідуальної підготовки.

5.2.3. Кабінет фондової колекції «Рідкісні і цінні видання».

5.2.4. Книгосховище читальної зали.

5.3. Допоміжні структури університету, що тісно взаємодіють із бібліотекою

5.3.1. Медіатека з web-зоною на 11 комп'ютерів.

5.3.2. Лінгвістичний комп'ютерний клас із доступом до баз даних бібліотеки на 12 комп'ютерних місць.

5.4. Удосконалення інформаційно-комунікаційних технологій бібліотеки

5.4.1. Вивчення та моніторинг ринку продукції з безкоштовних, легальних та придбання ліцензованих платних електронних ресурсів.

5.4.2. Джерела комплектування е-ресурсів: видавництва, дистриб'ютори (в т.ч. інтернет-магазини, е-аукціони), передплатні агенції, агрегатори, проекти, автори).

5.4.3. Участь у проектах та партнерство з Асоціацією «Інформатіо-Консорціум».

5.4.4. Придбання високоякісних інформаційних продуктів: вітчизняних та міжнародних наукових баз даних, а саме:

- реферативно-бібліографічних;

- довідкових;

- статистичної інформації;

- цифрової інформації.

5.4.5. Ресурси власної генерації (мережеві локальні документи, що розташовані на сервері бібліотеки):

- електронний каталог;

- електронна бібліотека (зберігається як електронний архів, у планах поновити е-контент електронної бібліотеки);

- інституційний репозитарій.

5.4.6. Безкоштовне тестування: Free trial.

5. Організація локального доступу до передплатених ліцензійних баз даних в on-line режимі у мережі читальних залів із електронних технологій.

5.4.8. Надання користувачам віддаленого доступу до е-документів.

5.4.9. Internet-послуги.

5.4.10. On-line підручники.

5.4.11. Е-періодика.

5.4.12. Е-книги (магнітно-оптичні диски, DVD-диски, флеш-пам'ять).

5.4.13. Придбання е-читанки (букрідер, електронний рідер). Видача користувачам е-читанки із завантаженим е-контентом.

5.4.14. Обмін досвідом, кращими практиками, політики бібліотек із електронних ресурсів.

5.5. Формування іміджу сучасної бібліотеки

5.5.1. Систематичне оновлення web-сторінки бібліотеки (спільно з управлінням маркетингу та реклами).

5.5.2. Розробка нового web-сайту бібліотеки.

5.5.3. Розміщення інформації про діяльність бібліотеки в газеті «Університет «Україна».

5.5.4. Розміщення інформації бібліотеки в соціальній мережі (спільно з управлінням маркетингу та реклами).

5.5.5. Завантаження презентацій бібліотеки на порталі YouTube (спільно з управлінням маркетингу та реклами).

5.5.6. Розміщення видавничої продукції бібліотеки на сторінках он-лайн платформи дистанційного навчання (спільно з Навчально-науковим інститутом відкритої освіти).

5.6. Організація простору читальної зали за схемою-проектом «Читальна зала нового типу»

5.6.1. Створення належних умов щодо зберігання фондової колекції читальної зали.

5.6.2. Відкриття та організація книгосховища читальної зали.

5.6.3. Організація вільного доступу до традиційних ресурсів шляхом зонування.

5.6.4. Виокремлення відкритих зон – довідкових видань, наукових видань, періодичних видань та зони споживача (студентам з інвалідністю).

5.6.5. Створення умов роботи з е-ресурсами: влаштування web-зони.

5.7. Науково-методична діяльність бібліотеки

5.7.1. Навчання бібліотекарів у Школі професійної майстерності.

5.7.2. Організація науково-практичних семінарів-тренінгів, круглих столів для працівників бібліотек Університету «Україна» і запрошених гостей.

5.7.3. Представлення вищого навчального закладу в різних установах і організаціях, участь у роботі конгресів, наукових конференцій, нарад, семінарів, майстер-класів з питань бібліотечної та інформаційно-бібліографічної діяльності.

5.7.4. Бібліоклуб «Світоч»: збагачення духовної культури, сприяння розвитку індивідуальних здібностей бібліотекарів (залучаються студенти і викладачі).

VI. Складові реалізації проєкту

6.1. Фінансова підтримка проєкту керівництвом Університету «Україна»:

- Витрати на реалізацію проєкту передбачаються загальною схемою вищого навчального закладу.
- Фінансову частину витрат із придбання інформаційних ресурсів визначати у тематико-типологічних планах комплектування бібліотеки.
- Витрати на придбання офісної і комп'ютерної техніки, оргтехніки враховувати у щорічному кошторисі бібліотеки.

6.2. Організаційна підтримка проєкту науково-педагогічним колективом.

- Колегіальність рішень із основних питань.
- Співробітництво з інститутами, коледжем, факультетом і кафедрами.

6.3. Розвиток бібліотечної маркетингової стратегії та бібліотечного менеджменту.

- Залучення досвіду з адвокати.
- Фандрейзинг у роботі із громадськими організаціями.
- Соціальне партнерство з добродійними фондами.
- Донорська допомога видавничих організацій.

6.4. Співробітництво з освітянськими, академічними бібліотеками і науковими установами України.

- Книгообмін з бібліотеками України.
- Взаємодія з органами НТІ.

Таким чином, у проєкті розкрита методика задоволення інформаційних потреб користувачів, використаний інтегрований підхід до гармонійного поєднання друкованої та електронної продукції як елементів забезпечення освітнього процесу Університету «Україна», за умови успішно організованого інформаційно-комунікаційного середовища у справі розбудови сучасної бібліотеки ВНЗ.